

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake srede.
Mesečina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pla-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nežrakovana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Vsako vživa
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
šte. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.184.

Potrebna ugotovitev.

V binkoštni številki ljubljanskega »Jutra« je bil natisnjen uvodni članek, ki ga je napisal dobro znani gospod. Ta članek je za našo javnost zanimiv v toliko, ker se ozira na dogodke političnega značaja pred 6. januarjem tega leta. Med drugim omenja, da si je bivša Kmetško-demokratska koalicija po dogodkih 20. junija 1928 postavila »vojne cilje«, ki so bili v stanju vse prejšnje moralne in taktične pridobitve omajati in oslabiti. Člankar pravi:

»Vojni cilj« bivše KDK do 20. jun. 1928 v Nar. skupščini je bila obča ravnopravnost in sanacija centrale. Ta cilj je bil moralno zelo močan in niti oni izrastki, ki jih je žal prinašala ostra borba, ga niso mogli zatemniti. Na jesen pa, ko je reakcija (odgovor) na 20. junij in njemu sledeče dogodke dala borbi drugo smer, so se zlasti pri bivši HSS pojavili »bojni cilji«, ki so bili v stanju vse prejšnje moralne in taktične pridobitve omajati. Prišle so zahteve po personalni uniji in zdelo se je, kakor da se tekmuje v ostrejšem povdarjanju zahteve po lastni državnosti in čim ostrejši oddvojitvi.

Po tej ugotovitvi pa nadaljuje »Jutro«: »Do jeseni leta 1918 zapadni svet ni maral Jugoslavije, danes pa jo hoče in v njej vidi pot za končno pomirjenje in organizacijo Balkana. Srbskohrvatski odnos je centralno naše vprašanje, ki pa je, kar se tiče skupne, edinstvene državnosti, že odločeno. Dualistično ne more biti urejeno jedro Balkana. To uvideva vese svet (ali res? op. ur.), ki skoro brez izjeme odbija simpatije za federalistične težnje... »Vojni cilj«, postavljen od deloma čisto dobro-namernih elementov v Hrvatski, je tak, da mora voditi v neuspeh. Na bazi (podlagi) dveh ali več državnosti se naš problem ne bo reševal. Rešiti se mora torej na unitaristični podlagi in to ni nič nemogočega.«

Nato daje »Jutro« vsakomur »bratski nasvet«: »Izločite iz svoje orožarne vse, kar se more smatrati kot mržnja proti državi. Vsako koketiranje s sredstvi, ki ne vzdržijo resne besede, mnogo škodi, koristi pa nič... Ustvaritev državnice okoli Markovega stolpa (v Zagrebu) pač ne more biti zadosten cilj za človeka, ki misli s širšim konceptom.«

Ta izjava utegne našo slovensko in sploh jugoslovansko javnost v toliko zanimati, ker je bil pisec tega članka sam eden izmed voditeljev bivše Kmetško-demokratske koalicije v Sloveniji, ki je v njenem imenu nastopal tudi v javnosti in na njenih zborih, in je, kar je znano, s svojimi bivšimi tovariši podpisal znano deklaracijo te koalicije v Zagrebu od 1. avgusta (kolovoza) 1928. Zakaj ta gospod člankar ni možato povedal tega že pred 6. januarjem 1929, bo naši širši javnosti neumljivo.

Takratne dogodke presojamo danes, ko političnih strank v naši državi ni več, lahko mirno in brez podtikanj. Kar se tiče bivše »Slovenske kmetške stranke« lahko kot historiki ugotovimo, da je bila ta bivša stranka predvsem zastopnica kmetških interesov. Trudila se je, da se zboljša gospodarski

ložaj podeželskega ljudstva in da se zlasti v Sloveniji dvigne poljedelska produkcija in se za njo ustvarijo boljši tehnični in socialni pogoji.

Na temelju dokumentov lahko kot čisto objektivni zgodovinarji konstatiramo, da so slov. kmetje bili vedno za to našo državo in so storili v tem pogledu vse, kar jim je velevala dolžnost do skupne države Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki jo smatramo za svojo skupno domovino. Člankar v binkoštni številki »Jutra« svetuje »bratsko« vsakomur, da izloči iz svoje orožarne vse, kar bi se moglo smatrati kot mržnja proti državi. Škoda, da člankar ni bolj konkreten. Z ozirom na kmete moramo ta nasvet odločno odkloniti, kajti potezanje za gospodarske in socialne interese kmetškega ljudstva nikakor ni v nasprotju z manifestom z dne 6. januarja 1929. Slov. kmetje so ponovno manifestantno naglašali, da so jim srbski, hrvatski in slovenski kmetje enako ljubi in so naglašali njihovo enakovrednost in solidarnost v interesu države in naroda. Z gotovostjo moremo trditi, da so slov. kmetje v vsakem pogledu čisti in neomadeževani, da ni v zvezi z njihovimi dejanji ali osebami nobenih afer, ki

bi poniževale ugled države ali njene uprave doma ali v inozemstvu. Historik pa tega ne bo mogel tako kategorično trditi o tisti bivši stranki v Sloveniji, kateri je pripadal tudi avtor tega članka v »Jutru«.

Ako je imel predmetni članek v »Jutru« morda namen, kogarkoli v Sloveniji denuncirati, da ima protidržavne zamisli, moramo reči, da je zgrešil svoj namen. Slehernemu Slovcu je danes jasno, da nam je močna in složna Jugoslavija tako potrebna kot človeku oko v glavi. Kmetško ljudstvo, za katerega pravice in ugled smo se vedno potegovali, je v tem pogledu ene misli, in je doprineslo do danes dovolj lepih dokazov, da zna in hoče živeti in žrtvovati za svojo državo, kar ona od njega potrebuje in zahteva.

V Sloveniji ni ljudi, ki bi bili proti državi in v tem pogledu je ta ožja naša domovina čista in ene misli. Zato moramo takšna podvaljivanja zlasti v imenu našega kmetškega stanu in njegovih strokovnih, tehničnih, združnih in drugih, za poljedelsko produkcijo velevažnih organizacij, kar najodločnejše odkloniti in obsoditi.

»Jutrovemu« člankarju pa uljudno svetujemo, da pometaj vsak le pred svojim lastnim pragom, pa bo vse čisto in jasno!

Kdo plačuje?

»Slovenec« je dne 18. maja t. l. objavil zanimivo poročilo o delovanju okrajnega zastopa mariborskega. Iz tega poročila posnemamo sledeče:

»Mariborski okrajni zastop odgrinja sliko svojega desetletnega snovanja. Izšlo je te dni obširno tiskano poročilo o desetletni upravni dobi (od 1. januarja 1919 do 31. decembra 1928); s skrbno nabranim, dragocenim ter s poučno statistiko podprtim gradivom je sestavljen spominski spis.

Dokazi uspehov in sila številke velevali molk in terjajo priznanje; zakaj z redko požrtvovalnostjo in ljubeznijo so delovali na polju okrajnozastopne uprave, pospeševanja deželne kulture ter organizacije socialnega skrbstva najboljši sinovi ob naši severni meji. 17.291 km novih cest se je zgradilo v območju mariborskega okrajnega zastopa v prvem desetletju svobodnega državnega življenja... V brižnem prizadevanju za povzdigo živinoreje se je izvedla akcija za nakup in izbiro dobre plemenske živine, organizacijo gospodarskih tečajev ter poučnih potovanj živinorejcev v države z visoko razvito živinorejo... Preko pol milijona dinarjev je žrtvoval v desetih letih slovenskega samoupravnega delovanja mariborski okrajni zastop za procvit deželne kulture.

Dokazi ubožnega skrbstva in socialne politike: 651.490 Din je šlo iz okrajno-zastopne blagajne za brezplačno zdravljenje ubogih, siromašnih in pomoči potrebnih v okraju, za redno socialno pomoč in nezgodno zavarovanje cestarjem ter cestnim delavcem in množične vsakoletne podpore raznim humanitarnim zavodom.

Po tej pohvali izraža »Slovenec« še svoje »priznanje in spoštovanje do požrtvovalnih ljudskih velmož, ki delujejo v samoupravnih telesih, občinskih in okrajnih zastopih z vne- mo in brezprimerno vzornostjo.«

Naj nam gospodje, ki sede danes v okrajnem zastopu mariborskem, blagovolijo oprostiti, če napišemo na »Slovenčev« pohvalo nekaj dodatnih opazk, ki se nam zde zelo potrebne.

Mi nikakor ne tajimo, da so člani mariborskega okrajnega zastopa pridni ljudje in dobri gospodarji. To jim drage volje priznavamo, dokler nimamo nasprotnih dokazov. Ravno tako niti najmanj ne dvomimo v točnost v poročilu navedenih števil o »podporah«, ki jih je naklonil okrajni zastop za deželno kulturo, za socialno skrb in za druge humanitarne ustanove. Dovoljujemo pa si postaviti vprašanje: Kdo je vse to plačal? Iz čegavega žepa je pa prišel potrební denar?

Poročilo pravi, da je okrajni zastop »preko pol milijona dinarjev žrtvoval v desetih letih slovenskega samoupravnega delovanja za procvit deželne kulture.« Kako pravite, gospodje? Okrajni zastop je žrtvoval? Tu smo mi druge misli. Mi pravimo namreč, da tistega pol milijona dinarjev ni žrtvoval za povzdigo gospodarstva slavni okrajni zastop iz žepov svojih članov, ampak da so »žrtvovali« ta denar vsi davkoplačevalci v območju okrajnega zastopa, pri čemer okrajni zastop ni imel drugega opraviti kot to, da je ta denar davkoplačevalcev pobral in ga obrnil v namene, za katere je pač bil pobran! Zasluga okrajnega zastopa ni torej v tem, da je on kaj »žrtvoval«, ker on ni nič, ampak že prav

nič »žrtvoval«, ampak samo v tem, v kolikor je od davkoplačevalcev (večinoma kmetov) nabrani denar dobro (ali pa slabo) upravljal.

Ravno tako je »z dokazi za ubožno skrbstvo in za socialno politiko.« Tudi tistih stotisočev, ki so jih prejeli cestarji itd., niso plačali člani okrajnega zastopa iz svojih žepov (oni so plačali le to, kar je odpadlo tudi na njih kot davkoplačevalce), ampak so tudi ta denar znesli skupaj vsi davkoplačevalci. Okrajni zastop je ta denar samo upravljal. Če ga ne bi bil porabil za cestarje, bi ga bil moral porabiti za kakšne druge koristne namene, ali pa bi ga bil moral vrniti davkoplačevalcem, če ne bi bil znal ž njim nič pametnega začeti.

Naj nam blagovolijo gospodje oprostiti naše za njihova ušesa morebiti nekoliko neprijetne besede, ampak resnica je samo taka in prav nič drugačna! Zapisali pa smo jo zato, da bo enkrat tiste nesrečne demagogije s »podporami« konec ter da bodo tudi kmetje enkrat spoznali, da jim še nikdar ni nihče dal kakšne podpore iz svojega žepa, ampak da gredo vse »podpore« za kmete iz žepov kmečkih davkoplačevalcev!

Le spomnite se na krasne besede voditelja čeških kmetov dr. Švehla, ki so bile izrečene na zadnjem zborovanju češke kmečke stranke (glej zadnjo številko našega lista, op. ur.). Dr. Švehla dobro pozna tisto nesrečno demagogijo s »podporami«, s katero je pokvarjena gospoda kmete farbala že v bivši Avstriji in ki tako bohotno cvete še dandanes tudi pri nas. Kakor pa smo spoznali mi (glej zadnji letnik našega lista), tako je spoznal tudi dr. Švehla glede »podpor« dvojce: Prvič, da so »podpore« nekaj poniževalnega in za človeško dostojanstvo nekaj nevrednega in torej nekaj nemoralnega (ker zahteva človeško dostojanstvo pravico, ne pa »milostnih podpor«), drugič pa to, da so »podpore« velikanski švindeli. Resnica je namreč ta, da mora vsak politik in vsak državnik, ki hoče »podpore« deliti, za podpore potrebni denar najprej dobiti v svojo blagajno potem davkov,

t. j. on mora najprej potegniti iz žepov kmečkih davkoplačevalcev toliko, kolikor hoče kmetom dati kot »podpore« in šele potem, ko je davčni denar tu, lahko »deli podpore«. Iz nič ni nič!

Tako je povedal dr. Švehla in to smo že ponovno povedali tudi mi in bomo to pripovedovali tako dolgo, da bo enkrat postalo vse politične in nepolitične slepilce in demagoge s »podporami« sram njihovih lastnih laži, kar se bo zgodilo takrat, ko bo tudi zadnji bajtar spoznal in vedel, da je tudi on tisti, ki »deli podpore«, ker jih tudi on pomaga s svojim večjim ali manjšim davkom skupaj spravljati. Seveda, takrat, ko so smatrali še ves davčni denar kot nekako privatno lastnino vladarjev, je bil vsak denar, ki so ga kmetje dobili za pomoč, res »milost« in »milostna podpora«, ker je bil to vladarjev denar. Toda dandanes, ko strogo ločimo privatno premoženje državnih poglavarjev od javnega (državnega) denarja, ki se zbira iz davkov, pošteni ljudje ne bi smeli več govoriti o »milostnih podporah«, ker jih več ni, ampak bi morali povedati ljudem odkrito in iskreno, da je denar, ki ga ljudje skupaj znošijo na davkih, ljudski denar, do katerega imajo ljudje pravico (ne milosti!), ker je za ljudske namene tudi vplačan. Danes se torej nikomur več milostno ne naklanja kaka še bolj milostna podpora, ampak upravniki javnega denarja morejo in smejo nakazovati le prispevke za tiste namene, za katere je bil denar zbran in do katerih imajo vsi davkoplačevalci — po večji ali manjši potrebi — pravico.

Vse prijatelje kmečkega stanu, zlasti naša »Društva kmečkih fantov in deklet«, pa prosimo, da te naše besede kolikor mogoče razširijo med ljudi. Kolikor prej, toliko bolje! Ampak prosimo — temeljito! Demagogije s »podporami« mora biti med nami konec, kajti ravno demagogija in švindel s »podporami« najbolj drži slovenske kmete v duševni sužnosti. Zapomnite si še enkrat zlate besede dr. Švehla: »Gospoda kmetu nič ne daje, če mu poprej ne vzame!«

Pomembna 60 - letnica.

Pred 60 leti — l. 1869 — je avstrijski parlament sprejel zakon o ljudski šoli, s katerim so vpeljali dolžnost, obiskovati šolo, za vse otroke v bivši avstrijski državi. Izvršitev tega zakona pa je bila prepuščena deželam oziroma občinam.

S tem zakonom je bil položen temelj današnji splošni ljudski izobrazbi in zato je prav, da se te obletnice spominjamo s hvaležnostjo do onih mož, ki so se neustrašeno in brez ozira na svojo priljubljenost ali nepriljubljenost borili za to velikansko pridobitev modernega napredka.

Šole so sicer obstojale tudi že pred letom 1869. Toda te šole so obiskovali le-oni, ki so jih hoteli. Takih pa je bilo razmeroma le malo, ki bi bili lahko trpeli stroške za šolanje svojih otrok v mestih. Zato pa tedaj ogromna večina kmečkih in delavskih otrok ni znala niti brati niti pisati. Kmečki in delavski otrok sta bila na ta način že kar od rojstva obsojena na motiko in kramp. Edina stvar, ki so se je ljudje na kmetih naučili, je bil krščanski nauk. Našli so se sicer dobri duhovniki, ki so prostovoljno poučevali brihtne fante tudi v branju in pisanju, toda teh je bilo malo. Večinoma je takrat veljalo pravilo, ki ga je izrekla ruska cesarica Katarina II.: »Kam pa pridemo, če bodo naši podložniki to znali in vedeli, kar znamo in vemo mi?«

To načelo, da imajo pravico do izobrazbe in do napredka le privilegirani stanovi, je veljalo tudi v Avstriji do l. 1869. Proti splošni šolski dolžnosti so bili tedaj vsega-

mogočni dvorski, plemenitaški in visoki cerkveni krogi. Zato pa je zasluga tedanjih »liberalcev«, da so kljub tako silnemu odporu vseeno spravili zakon o šolski obveznosti pod streho, toliko večja.

Odpor proti ljudskošolski dolžnosti pa ni ponehal niti potem, ko je bil zakon že sprejet. Starejši ljudje se gotovo še dobro spominjajo, kako so nasprotniki šole ljudi begali, češ: kaj pa je treba kmečkim pobom šole? Kdo pa bo krave pasel, če bodo otroci posedali v šoli? Potem pa stroški! Kdo naj zida šole, kdo naj plačuje učitelje? Take besede so silno vplivale na nerazsodne ljudi in če ne bi bila takrat oblast nastopila z vso ostrostjo proti šolskim zamudam itd., bi naše ljudstvo še dandanes živelo v duševni temi kakor je živelo cela stoletja poprej.

Kakšna razlika je pač med nekdanj in danes! Nekdanj tak odpor proti šoli, danes pa, ko je dorastel že tisti rod, ki zna sam ceniti vrednost branja in pisanja, pa ni treba več oblastim kaznovati zamudnikov, ampak stariši sami naklestijo fantiča, ki mu bolj diši zalezovanje ptičev v hosti kakor pa šola. Nekdanj so se občine branile z vso silo skrbeti za šolske stavbe, danes pa tekmujejo med seboj, kje bodo imeli lepšo in boljšo šolo.

Tako je zgodovina šole v zadnjih 60 letih pri nas tudi zgodovina našega napredka.

Z dosedanjim napredkom našega šolstva pa seveda nikakor ne moremo biti zadovoljni. To, kar imamo danes, so stvarno šele začetki tega, kar želimo.

Boj proti nasprotnikom ljudske šole in ljudske izobrazbe je dandanes še ravno tako važen kakor je bil pred 60 leti.

Sovražniki ljudske izobrazbe so še dandanes ravno tisti, kakor so bili nekdanj. Drugačna so samo sredstva, ki se jih poslužujejo v boju proti ljudski prosveti. Nekdanj so nasprotovali splošni šoli sploh. Danes, ko šole ne morejo več uničiti, hočejo pa z vso silo prepričati, da se otroci za nobeno ceno ne bi učili v šoli tega, kar pozneje v življenju najbolj potrebujejo, namreč državljanske zavesti. Za kmete in delavce dandanes ni važnejše kulturne naloge, kakor da dobojujejo tudi ta boj do zmagovitega konca!

Ker nasprotniki šole ne morejo več uničiti šole kot take, zato poskušajo zmanjšati vpliv šole na kmečke in delavske otroke s tem, da določajo take učne načrte, ki ne pomenijo in ne nudijo mnogo za praktično življenje. Nasprotniki šole morajo na svojo veliko žalost sicer dopuščati, da se otroci uče brati. Toda berila, ki jih otroci v šoli bero (in ki morajo biti taka, kakršna so, ker tako določajo učni načrti), so za praktično življenje skoro brezpomembna.

Kaj berejo otroci v teh berilih? Berejo pesmice. O rožicah, ki cveto, o solnčku, ki sije. Potem berejo razne zgodbe o pridnih in pokornih Janezkih, o pokornih Mihcih, o pokornih Matevžih itd. Sama pokorščina in pokorščina in zopet pokorščina! Vse tako kakor nekdanj: Ti, kmet, se moraš samo pokoriti!

Iz vseh današnjih učnih načrtih jasno odseva namen nasprotnikov ljudske izobrazbe: Ljudi držati na uzdi s pomočjo šole, kakor so jih nekdanj držali brez šole!

Zato pa pravimo, da naš boj za ljudsko šolo še ni končan. Mi nočemo le šole, ampak hočemo imeti tako šolo, kakoršno zahteva moderni napredek v korist ljudstva, ne pa v korist tistih ljudi, ki nikakor ne morejo pozabiti na svoje nekdanje privilegije.

Zato bomo vedno in vedno ponavljali svojo zahtevo, ki smo jo že ponovno postavili v našem listu: Mi hočemo za naše kmete kmečko šolo, kjer se bodo kmečki otroci izobraževali kmečko-gospodarsko, drugič pa kot svobodni državljani. Od te svoje zahteve ne bomo odnehali. Mi vemo, da stojimo v tem boju zaenkrat še sami, ker se slovenska »inteligenca« kljub svoji »inteligenci« ogromne važnosti našega boja za kmečko ljudsko šolo še ne zaveda, toda to nas ne plaši. Mi bomo vztrajali, dokler ne bo izginila iz naših ljudskih šol vsa tista navlaka raznih pesmic in »moralnih« povestic, ki vzgaja naše otroke pod hinavsko krinko »morale« in »vzgojnosti« in »lepote« za hlapčevske butce namesto za svobodne gospodarje in za svobodne državljane.

Mi hočemo kmečko šolo, državljansko šolo, svobodno šolo!

Prebivalstvu ljubljanske oblasti.

Velike požarne nesreče zadnjega časa, posebno katastrofa v Kočevski Reki, me silijo, da se zopet obračam na blaga srca vsega prebivalstva ljubljanske oblasti z nujno prošnjo, da priskočijo nesrečnim pogorelcem z darovi na pomoč. Uverjen sem, da bo naše ljudstvo, ki je ob nesrečah vedno znalo lajšati gorje trpečega sorojaka, tudi to pot dokazalo svojo plemenitost in srčno dobroto ter da bo vsakdo, ki se mu smilijo ubogi pogorelci, prispeval po svoji moči k zbirki za omiljenje njihove bede. — Darove sprejemajo na deželi srezki poglavarji, v Ljubljani pa veliki župan.

Dr. Vodopivec, vel. župan.

Kje moramo prijeti?

Večina naših ljudi kaj rada pohvali mir, ki je zavladal v našem življenju po 6. januarju 1929. To je čisto prav in lepo, v kolikor se tiče prenehanja one ogorčene strankarske borbe, v kateri so se poedinci pulili za zaupanje naroda, ali gotove klike in grupa zavaravale narod, zlorablajoč njegov verski čut, oblastno ali državno moč in javen denar. To brezvestno početje je, hvala Bogu, s kraljevim proglasom presekano in onemogočeno, dasi poskušajo nekateri poedinci ali skupine s podzemeljskim rovarjenjem obrezuspešiti kraljeve besede in pozitivne zakone, kakor je bil slučaj z zgloglasno okrožnico neke Jugoslovanske kmečke zveze, naperjene proti Kmetijski družbi.

Kakor je prav, da je zavladal v tem pogledu mir, moramo pa istočasno opozoriti pred takim mirom, ki naj bi vodil v mlačnost in brezdelje na gospodarskem polju poedinih socialno gospodarskih slojev. Tu se delo in borba mora nadaljevati in to še z mnogo večjo vnetostjo, kakor pred tem dogodkom. Saj je kraljev proglas pozval vse na gospodarsko delo za dobrobit naroda in države. Vse sile, ki so se preje trošile v politično strankarski borbi, morajo biti sedaj vprežene v gospodarskem boju. Kdor dela tako, ni samo veren tolmač kraljevih besed, ampak je najboljši prijatelj naroda in države.

Po 6. januarju gospodarska kmetška politika ni prenehala. Nasprotno, borba za kmetške pravice, za vpoštevanje kmetških interesov se mora povečati in razširiti. Kmetje predstavljajo v naši državi vse narodno gospodarstvo in narod sam. Zato se mora borba kmetov koncentrirati v vseh gospodarskih organizacijah, da uplivajo na gospodarsko politiko države. Tega kmetje niso dolžni storiti samo radi samega sebe, to so dolžni storiti tudi radi naroda in njegove kulture, radi države, ki je največja kulturna dobrina vsakega naroda. V interesu teh je, da dvigajo svoj glas in svare pred ukrepi, ki bi zadeli kmeta. Toda pomoči zastoj pričakujemo od drugih slojev. Na nas samih je ležeče in od nas odvisno, koliko bomo pomenili v državi in kakšno bo naše gospodarstvo.

Zato v tem pogledu ni čas za mir in malodušnost, temveč zahtevajo nove razmere podvojeno bistroumnost in energijo slovenskih kmetov. Na razvalinah starih oblik je najti nove za veliko borbo kmetške misli proti kapitalistični samogoltnosti na eni strani, katera ogroža narod z obubožanjem in propadom kulture, državo pa z odvisnostjo afriške kolonije, na drugi strani pa proti proletarizaciji kmečkega ljudstva, katero se da lahko zrevolucionirati, ker sproletarizirano nima v socialni revoluciji ničesar zgubiti, ne zemlje in ne doma.

O tej veliki nalogi kmetškega gibanja pri vseh narodih je ravno te dni govoril veliki vodja češkoslovaških kmetov g. Antonin Švehla. Za izvršitev te naloge se mora pripravljati tudi slovenski kmet in to že danes in vsak dan.

Mir, ki bi zavladal med slovenskim kmetom po 6. januarju tudi v tem pogledu, bi bilo slabo izpričevalo za njega in bi imelo skrajno težke posledice za gospodarstvo in kulturo celokupnega slovenskega naroda.

Saj vidimo, kako so se hitro mesto meščanskih strank pojavil irazni »gospodarski krogi«, ki poskušajo odločujoče vplivati na tok državne gospodarske politike. Nobenega trenutka ne zamude, da ne bi kričali o ogroženih interesih industrije in njihovega kapitala.

Kmetje nimajo še svoje kmetijske zbornice in jo tudi niso še dovolj glasno zahtevali. Vsi občni zbori kmetijskih podružnic,

Tedenski koledar.

- 26. maja, nedelja: Sv. Trojica.
- 27. maja, ponedeljek: Magdalena.
- 28. maja, torek: Avguštin.
- 29. maja, sredo: Maksimiljan.
- 30. maja, četrtek: Sv. Rešnje Telo.
- 31. maja, petek: Angela.
- 1. junija, sobota: Gracijana.

Sejmi.

- 27. maja: Vrhnik, Tržič, Sv. Trojica, št. Jernej, Sv. Jurij ob juž. žel., Višnja gora.
- 28. maja: Puconci, Vače, Črnomelj.
- 29. maja: Lemberg, Vinsko.
- 31. maja: Mirna peč, Boštanj, Kostanjevica.
- 1. junija: Cirkovce, Stara cerkev, Rečica, Osilnica.

Valute.

Dati moramo za:

	Din
1 nem. marko	13-53
1 švic. frank	10-94
1 avstr. šiling	8—
1 angl. funt	276—
1 amer. dolar	56-76
1 franc. frank	2-22
1 čsl. krono	1-68
1 ital. liro	2-98

Plačajte naročnino za

»Kmetški list«!

vseh vrst kmetških zadrug in drugih kmetških gospodarskih ustanov bi morali odmevati od te zahteve. Toda mesto tega izgleda, da je tudi tu zacaroval mir. Ker pa kmetje nismo dovolj borbeni, zato smo vedno zadnji in opravičeno podcenjevani.

Franc Kosec, kmet.

Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, lepne robe, kravate, fino damsko, moške in stroške trike-perile, dišeče milo, torbice, šipka, potrebnosti za šivilje, krojače, tapetnike, čevljarje in sedlarje nudi

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika za vede.

„Moj mož sme kaditi,“

pravi mlada gospa Mica. „Ne škodi, če so zastori malo zakajeni, ko se pa lahko takoj operejo. Ne mučim se s pranjem, ker vse to opravi RADION čisto sam.“

Varuje perilo!

Zborovanje slovenske kmetške

V nedeljo, dne 2. junija 1929 se vrši v društvenih prostorih v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, ob 9. dopoldne peti redni občni zbor Zveze društev kmetških fantov in deklet s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo funkcionarjev Zveze. 2. Razprave. 3. Načrt dela za bodoče leto. 4. Predavanje ravnatelja g. Fr. Trčka: Naloga kmetške mladine v združništvu; predavanje poslovođečega podpredsednika dr. Janže Novaka: Borba slovenskega fanta in dekleta za samostojen kruh. 5. Slučajnosti.

Po občnem zboru se udeležijo vsi zborovalci skupnega ogleda na ljubljanskem velesejmu.

Kmetška mladina, ki pripravlja nove temelje slovenskemu kmetškemu ljudstvu in ustvarja novo in boljšo bodočnost celokupnemu slovenskemu narodu, mora biti na tem občnem zboru tako zastopana, kakor se spodobi. Vsako društvo bo poslalo svoje delegate na občni zbor, kjer bodo črpali novih pobud za svoje vzvišeno delo.

Več pogleda v kmetški stan!

Še vedno je kmetški stan teptan, čeravno zasluži največjega spoštovanja. Najdejo se še elementi, ki ga prezirajo, a ravno zato zasluži kmet še večje spoštovanje. Zlasti v teh kritičnih časih, kakor tudi pomoči. Kakšne pomoči? Marsikdo bo vedel, da so zlasti manjši kmetški posestniki najbolj potrebni pomoči, ker nimajo potrebnih dohodkov za vzdrževanje svojega gospodarstva. Čez leto razne krajevne ujme, kakor tudi minula dolga in ostra zima so marsikateremu kmetu potisnili že usmerjeni napredek tako nazaj, da ga bo čutil nepregledno dolgo.

Akoravno kmet pridno in z veseljem obdeluje svojo zemljo, še dosti racionelno, da včasih le malo žanje, ali po eventualni ujmi nič, kar je vzrok, da pada v dolgove in da težko najde izhoda. Takemu je treba pomoči s cenanim kreditom, da zamore obstati na svoji rodni grudi in dočakati boljših časov. Večina inteligence izvira iz kmetškega stanu, mnogo jih sedi tudi na merodajnih mestih, odkoder bi lahko v omenjenem oziru vsaj po-

sredovali, da bi prišlo do tega: »Pomagaj kmetu!«

Kmet se bori za obstanek; On se muči, da bi si utrdil svojo eksistenco na pravi podlagi, iz katere bo rastla še večja vnema in duh do vsega gospodarskega, kulturnega in javnega napredka. Ker ne odgovarjajo časi za dobro gospodarjenje, ne zmore dati kmet tudi svojih otrok dalje študirati.

Po dokončani osnovni šoli je prepuščen le samoizobrazbi in domačemu delu, čeprav je nujno potrebno, da bi dali kmetški očetje svoje sinove v kmetijske šole, kjer dobijo učenci dobro strokovno izobrazbo, odprt vpogled in še večjo ljubezen do kmetškega stanu in dela!

Vsak zaveden kmetški mladenič — bodoči gospodar — naj ve, da brez prave kmetške izobrazbe — kmetijske šole — mu ne bo mogoče v bodoče dobro gospodariti. Samo z izobrazbo pride kmet na površje. Le z vsestranskim napredkom bodo nastopili boljši časi za naš zdrav in v duhu krepak kmetški stan!

Tone Ž., Slovenjgradec.

Slovensko časopisje in kmetje.

V našem boju za kulturni in politični napredek in dvig slovenskega kmeta ne smemo pozabiti na vlogo, ki jo igra — oziroma bi jo moralo igrati — slovensko časopisje.

Časopisje sploh, ne samo slovensko, ima za kulturni razvoj vseh narodov dandanes velikanski pomen in časopisje se ne imenuje brez vzroka »sedma velesila«. Človek je že tako ustvarjen, da nanj silno vpliva že govorjena beseda. Kdor »zna besedo prav postaviti«, pa magari je ta beseda neresnična in lažnjiva, mnogo doseže. Le spomnite se na mešetarje na sejnih: marsikateri brez mešatarske zgovornosti ne bi prodal jalove krave za brejo ali pa na pol slepega konja za zdravega. Posebno važnost polagajo ljudje — brez vsake potrebe, brez pravega vzroka — še na besedo »višjih« ali pa »študiranih« ljudi, češ ta mora že vedeti! (Na tej slabosti temelji ogromen vpliv duhovščine vseh ver na ljudi.)

Še mnogo večji kot je vpliv govorjene besede na ljudi pa je vpliv tiskane besede. Deloma prihaja ta vpliv odtod, ker so nekdanje tiskali samo verske knjige, a vera je čista resnica! Tako se je v ljudeh počasi utrdilo mnenje, da je vse res, kar je tiskano. Vsaj slišimo še dandanes med ljudmi besede: Če ne bi bilo res, pa ne bi smelo biti tiskano!

V resnici pa stoje dandanes stvari tako, da je lahko res, kar je tiskano, ni pa, da bi moralo biti vse res, ker je tiskano. Dandanes se tiska mnogo več laži kakor resnice! To velja žalibog tudi za Slovenijo.

Slovensko časopisje se je že pred vojno lepó razvijalo, še mnogo bolj pa po svetovni vojni. Ta razvoj je posledica napredka naše šole, ker znajo dandanes pri nas vsi otroci brati in pisati. Pred vojno je bilo že mnogo, če je izhajal kakšen slovenski časopis v 2000 izvodih, dandanes pa imajo nekateri listi že po 20 in po 30 tisoč naklade. Po množini časopisja smo torej Slovenci daleč napredovali. Ne moremo pa reči, da bi bil naš napredek posebno velik glede kakovosti vsebine, zlasti ne glede na vzgojo in izobrazbo kmetov, čeprav so že zaradi svojega števila ravno kmetje »slovenski narod«.

Kaj potrebuje pred vsem naš kmečki in delavski narod? Naše mnenje je, da potrebujemo mi predvsem strokovnega pouka, potem pa mnogo resne in temeljite politične šole in državljanske izobrazbe. To so namreč stvari, ki nam jih naša današnja šola ne daje, a ravno zato bi moralo to občutno vr-

zel v naši kulturi izpolnjevati naši časopisi. Te svoje naloge — ali vsaj naloga bi morala biti — se pa večina našega slovenskega časopisja ne zaveda in zato tudi ne izpolnjuje tiste vrzeli, ki jo pušča v izobrazbi našega naroda šola, kar je velika kulturna škoda.

Mi radi priznavamo, da stoji naše časopisje na neki tehnični višini. Mi izvemo zelo hitro vse, kar se godi po svetu. V tem oziru je naše časopisje dobro organizirano. To je pa približno tudi vse, kar moremo reči o našem časopisju dobrega.

Res je sicer, da je ena glavnih nalog časopisja, seznanjati svoje naročnike brzo z vsem, kar se godi po svetu. To nalogo so pa znali razni svetovni časopisi izkoriščati v svoje dobičarske namene. Kdor ima več denarja, ta lahko v največji meri izrablja vse moderne iznajdbe za naglo širjenje poročil: telefon, radio, letalo, rotacijski stroj, avto. Naravno, da »svetovni« (kapitalistični) časopisi pri tem najraje razširjajo vesti, ki izzivajo senzacije, kajti »senzacije« še povečajo njihovo naklado in njihov dobiček. Te vrste časopisje koristi torej le izdajateljem oziroma lastnikom, ker jim polni žepe. Za splošno narodno kulturo pa imajo te vrste časopisi prav majhen pomen ali pa nobenega. Oni zadoščajo samo radovednosti svojih naročnikov. Kulturno dostikrat celo več škodujejo kot koristijo, kajti v svojem pohlepu za čim večjim dobičkom računajo navadno na podžiganje najbolj nizkih instinktov in strasti, seveda pod krinko »napredka«, »svobode« itd.

Na to pot je začel zahajati v najnovejši dobi tudi znaten del slovenskega časopisja. Sama senzacija, senzacija in zopet senzacija, brez vsake kritike in brez vsakega količaja resnega pouka.

Druga jako škodljiva stran večine slovenskega časopisja pa je ta, da je skoro vse časopisje politično-strankarsko pobarvano. Politična strankarija pa le prerada vodi v hujskaštvo in v demagogijo in v prikrievanje resnice, kadar bi to škodovalo »stranki«. Pojavov, da bi se upal več ali manj strankarski list povedati resnico tudi takrat, če resnica »stranki« ni ljuba, je jako malo.

Naši ljudje pa ne potrebujejo »senzacij«, s kakršnim jih dandanes skušajo zalagati naši časopisi, ampak potrebujejo v prvi vrsti pouka. Za naše podeželsko ljudstvo je važno, da se gospodarsko-strokovno

izobražuje, ravno tako važno za naše kmete pa je, da se jih izobražuje in šola politično, državljansko. Mi pravimo, »izobražuje«, a ne da se jih hujska z »liberalnimi« ali »klerikalnimi« itd. bedarijami.

Priznamo, da se za gospodarsko-strokovno izobrazbo kmetov in delavcev pri nas tudi potom časopisja mnogo stori. Toda za kmete to še zdaleka ni dovolj, posebno za današnje dobo ne. Dandanes vsa človeška družba vre, enkrat bolj, drugič manj. V tem vrenju mora človek, ki je član družbe, in torej tudi kmet, vedeti, kam naj se dene ali kam naj se obrne. Kaj pa vedo naši kmetje o tem? Nič! Ne vedo pa nič o tem, ker jim tega nihče ne pove: ne šola, ne časopisi, ki bi morali biti pri nas pravzaprav nadaljevanje šole, da bi dali ljudem to, česar jim šola ne more ali pa celo ne sme dajati!

Dalje: Koliko in kaj vedo ljudje na deželi o javnem življenju? Kaj vedo o dolžnostih, pa tudi o pravicah državljanov? Ne mnogo več kot nič! Ali ni tudi tega krivo v znatni meri naše časopisje?

Kako visoka bi že lahko bila naša politična vzgoja, če bi se naše časopisje le polovico toliko potrudilo zanjo kakor se trudi za demagoško strankarsko hujskarijo! Kaj nam pomagajo vse moderne politične pridobitve kakor demokracija itd., če pa komaj en procent ljudi razume, kaj je to? Kaj mi pomaga najboljši avtomobil, če se ne znam voziti z njim?

Da po možnosti odpomoremo temu nedostatku, smo začeli mi v našem listu priobčevati politično-vzgojne članke. To delo ni lahko, ampak mi ga bomo vseeno nadaljevali, in upamo, da nas bodo naši bralci razumeli in nas čim bolj podprli. Kakor mora vsak pameten gospodar temeljito poznati vsak kotiček svoje domačije, tako mora tudi vsak prebivalec občine, dežele in države temeljito poznati vsak kotiček občine itd., če hoče o teh stvareh govoriti, ali pa celo v njih in o njih odločevati. Dokler kmetje teh kotičkov ne bodo poznali, jih bo vedno tepla in mozgala kapitalistična gospoda.

Jama pri Novem mestu. Podzemna jama, menda največja in najlepša v Sloveniji, se nahaja v vasi Jama. S kolodvora v Birčni vasi doseže čez Stransko vas v 20 minutah k jami, ki leži tik poti na Rakovnik v Štangljevem gozdiču poleg vasi Jama. Najprej opaziš strmo, lijakasto vdrtino in nato navpičen, okrogel prepad, širok 5–6 m in globok nad 20 m. Z njegovega dna drže proti zapadu dve vodoravni jami z visokimi, prostornimi vhodi. Glavna, takozvana »suha jama« je dolga do 1 km in ima prostorne hodnike in okrogle, visoke sobane, polne sijajnih, prozorno belih kapnikov vseh vrst in oblik. Najlepši in najzanimivejši so: »zofa« (klop), »rimski vojščak«, »zastor« in »orglje«. Druga, manjša, takozvana »vodna jama« se odlikuje z mogočnimi skalnimi skladi in oboki, šumečo, tekočo vodo in globokim jezercem. V znanstvenem, tujskoprometnem in splošnem interesu je, da jama čimprej razišče »Društvo za raziskovanje podzemskih jam v Ljubljani« in da se jo stori dostopno za obiskovalce. — Dne 2. maja je umrl v novomeški bolnici Ivan Šurla, p. d. »Agatin« iz Jame. Težka bolezen v želodcu je zahtevala takojšnjo operacijo, a bilo je prepozno — preminul je, popolnoma vdan v svojo usodo, star šele 26 let. Bil je blagega, vselega značaja in kot godec poznan in priljubljen daleč naokrog. Tudi kot odrski igralec je bil naravnost izvrsten; kako ne, saj mu je bilo vse življenje takorekoč ena sama nepretrgana veseliga, le žal, da s tako tragičnim koncem. Izobraževal se je sam, največ s čitanjem časopisov. Posebno »Kmetški list« mu je bil zelo drag prijatelj. Počivaj v miru, blaga duša! In spomin nate naj živi!

„Čaršija“ se maje . . .

Trgovsko središče v Beogradu se imenuje — (po turško) »čaršija«. S to besedo označujejo tisto trgovino v Beogradu, ki je imela že od nekdaj važno besedo tudi v politiki Srbije in velik vpliv zlasti na finance in na državne denarne ustanove.

Do nedavnega časa je bil vpliv čaršije skoro še neomejen. Beograjske trgovske, industrijske in bančne tvrdke so dobivale od državnih denarnih zavodov jako visoke in cenene kredite, tako da so lahko vzdržale vsako konkurenco. Trgovsko življenje se je v Beogradu razvijalo z neverjetno naglico, denarja je bilo kot pešk in ponosne trgovske in bančne palače so rastle kakor gobe iz tal. To je bila posledica tega, ker je Beograd postal središče in glavno mesto nove, velike države, kamor se je stekal denar iz vseh pokrajin. Poleg tega je prihajalo v Beograd na dan po 30 do 40 tisoč tujcev, ki so polnili beograjske hotele in gostilne in ki so dali tudi beograjskim trgovinam lepo zaslužiti.

To blagostanje pa je prenehalo kar čez noč. Prvi udarec je prišel po zimi, ko je bil zaradi silnega mraza skoro ves promet ustavljen. Žito, kar ga je še bilo naprodaj, ni moglo naprej, in ljudje so ostali brez denarja, z ljudmi vred pa tudi trgovci brez zaslužka. Potem je prišel 6. januar, ki je temeljito pospravil z »intervencijami« po ministrstvih, kar je zopet zelo zmanjšalo promet in obisk tujcev v Beogradu. Ker pa so stroški za vzdrževanje trgovin ostali neizpremenjeni, blago pa neprodano, je moralo priti do krize in konkurzi so na dnevnem redu.

Eden največjih konkurzov je konkurz

tvrdke Janošević. Ta tvrdka je prodajala samo luksuzno blago najfinejše vrste. Spočetka, dokler je Beograd plaval v denarju, je še šlo. Ko pa se je pojavilo tudi v Beogradu pomanjkanje denarja, so ljudje kupovali na kredit. Sedaj je zmanjkalo tudi tega in polom je bil neizogiben.

Zanimivo je, kako tvrdka Janošević sama pojasnjuje vzrok njenega poloma. V vlogi na trgovsko sodišče pravi:

»Kriza, ki se je od leta do leta stopnjevala, je dovela tekom zadnjih mesecev do popolnega zastoja v trgovini. Krizo je poostрила huda zima, ki je onemogočila vsak promet z Banatom, kjer so bili naši najodličnejši kupci, poostiril pa jo je tudi silen padec tujškega prometa z Beogradom in zakasnitev pomladi.«

Ta izpoved je nad vse značilna. Pove nam namreč to, kar mi vedno pišemo, da je trgovina brez kmečkega bogastva — nič! Beograjska tvrdka ni propadla zaradi slabe kupne moči uradnikov, ampak zato, ker so izostali kot kupci bogati kmetje iz Banata! Ti so pa izostali, ker niso mogli zaradi zastoja v prometu prodati dovolj zgodaj svojega žita.

Beograjski konkurzi so silno poučna zadeva za naše kmete in pa tudi za naše »gospodarske kroge«. Sedaj se vidi natanko, da je vse blagostanje odvisno samo od zemlje in od kmetov, t. j. od tistih, ki zemljo obdelujejo, ne pa od tistih, ki s kmečkimi pridelki le barantajo. To naj si zapomnijo naši kmetje, da ne bodo v zadregi za odgovor, če jim bo kdo začel peti staro pesem, da je fabrika in trgovina vse, kmet pa nič?

Gasilske slavnosti v Bohinju. — Pomlad prihaja sicer pozno to leto, vendar je dospela tudi v zasneženi Bohinju. Požrtvovalni gasilci so imeli pri izbiri termina za najglavnejšo svojo letošnjo proslavo srečo. Za nedeljo 2. junija t. l. je namreč določila radovljiska gasilska župa svoj zlet v Boh. Bistrico. Bistriško društvo je ta dan spopolnilo v toliko, da praznuje zajedno svojo 45-letnico in blagoslovi novo štiricilindrsko motorno brizgalno francoske tvrdke Renold, močno za 32 konjskih sil, katera bo mogla brizgati v najneugodnejših slučajih najmanj 1000 litrov vode na minuto. Program cele proslave je naslednji: 1. Oficijelni sprejem gostov na kolodvoru ob 8. uri 57 minut pri izletniškem vlaku števil. 920, ki bo že ta dan vozil izjemno v Bohinju in se vračal iz postaje Bistrica-Bohinjsko jezero kot števil. 919 ob 19. uri 4 minute. 2. Pohod uniformiranih gasilcev skozi vas. 3. Udeležba pri slavnostni službi božji v cerkvi sv. Nikolaja. 4. Ob 11. uri blagoslovitev motorne brizgalne na nevtralnih tleh »Občinskega doma« ter razdelitev odlikovanj zaslužnim gasilcem-domaćinom. 5. Skupne gasilske tehnične vaje radovljiske gasilske župe. 6. Od 14. ure naprej ob »Občinskem domu« prosta zabava s pestrim vzporedom. 7. Najprivlačnejša točka bo najbrže koncert 50 mož obsegajoče godbe na pihala Katoliškega delavskega društva na Jesenicah, ki je v Sloveniji že splošno priznana kot ena naših najboljših godb. Koncert vodi poznani kapelnik g. Repinc. 8. Ob 18. uri 30 minut skupni odhod p. n. gostov na kolodvor z godbo na čelu. Točna navodila dobe gasilska društva pravočasno v roke. Gasilsko društvo v Bohinjski Bistrici pa zaeno naproša, da točno in pravočasno odgovore bratska društva na stavljenja jim vprašanja, ker edino na ta način je mogoče zaključiti celo prireditve v vsestransko zadovoljnost. Nečlane gasilcev se na to prireditve opozarja. Polet do izvira Savice itd. bo z malenkostnimi stroški mogoč, enako pa tudi dovoljena polovična vožnja po železnici za izletnike, ki si bodo pravočasno oskrbeli predpisana overovljenja od direkcije drž. železnic v Ljubljani.

Odročite se kajenje, ker dim kvari zavese. — Le, če vzamete za pranje Schichtov »Radione«, lahko kadite brez skrbi.

Ogenj v Dolenji Straži. Posestniku A. Bartolju je požar uničil svinjake in pod ter vse poljedelsko orodje in stroje. Ogenj je nastal po nesreči. Neki posestnik je s tlečo cunjo odganjal izpod panja čebele-roparice. Od tleče cunje je padla iskra v slamo in zanelila požar.

Smrtna nesreča slovenskega rudarja v Belgiji. V belgijskem rudniku v Beringenu se je smrtno ponesrečil Erik Mikuš, doma iz Rajhenburga. V Belgiji je bival že pet let.

Poneverba v Splitu. V Splitu so aretirali uradnika tamošnje tvornice cementa Ivo Jurica, ker je obdolžen poneverbe 300.000 dinarjev.

Agrarna reforma na Gradiščanskem. — Avstrijski socialni demokrati so predložili v parlamentu zakonski predlog o agrarni reformi na Gradiščanskem. Oni zahtevajo, da se vsa tamošnja veleposestva razlaste, ker je okrog 88 od sto vsega zemljišča v njihovih rokah. Veleposestniki so večinoma madžarski grofje, kakor v našem Prekmurju. Tako ima samo grof Esterhazy na Gradiščanskem 84.765 oralov zemlje.

Neurje v Šumadiji. V Šumadiji se je nad vasjo Stragara utrgal oblak, kar je imelo za posledico silno povodenj v celi okolici. Potoki so narastli v trenutku za več metrov. Mnogo kmečkih hiš je porušenih in veliko živine je poginilo v deroči vodi.

Rogaška Slatina najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Najuspešnejše in ceno zdravljenje v maju, juniju in septembru! Zahtevajte prospekte!

NOVICE.

† **Dekan Bizjan.** Pretekli teden je umrl v Moravčah kanonik in dekan Janez Bizjan. Smrt župnika. V Dupljah pri Kranju je umrl 16. maja ondodni župnik g. Franc Žvan.

Jugoslovanski romarji v Rimu. Pretekli teden je prišlo v Rim okrog 1000 romarjev iz Jugoslavije. Sprejel jih je v posebni avdijenci sv. oče.

Naša vojna mornarica je krenila preteklo sredo na pot po Jadranskem in Sredozemskem morju. Posetila bo na svojem potovanju grško, angleško in francosko mornarico.

Dr. Frangeš, minister za kmetijstvo, se je pretekli teden vrnil iz Južne Srbije v Beograd, kjer se je mudil dalj časa radi izvedbe agrarne reforme v tamošnjih krajih. V končnoveljavni zakon o likvidaciji agrarne reforme bodo prišla posebna določila glede Južne Srbije.

Knjiga o Radiću. Znani Mita Dimitrijević, bivši radikalski poslanec, ki je bil stalni posredovalec med radikali in Radićem, pripravlja posebno knjigo o spominih na Stjepana Radića. Knjigo bo izdal o priliki obletnice Radićeve smrti.

Nov taksni zakon. Državni podtajnik v ministrstvu financ dr. Dušan Letica je izdelal nov zakonski načrt o taksah. Prihodnje dni bo sklicana v Beograd širša konferenca prizadetih, da podajo svoje mišljenje o načrtu.

Znižana trošarina na žganje. Ministrski svet je sklenil znižati trošarino na žganje od 18 na 14 dinarjev za hektolitersko stopnjo. Znižanje velja od 15. aprila t. l. dalje.

Občni zbor ljubljanske borze za blago in vrednote se vrši 23. maja v Ljubljani ob 16. uri.

Svetozar Pribičević je odpotoval pretekli teden v Beograd. Pozvala ga je njegova družina radi obolenja njegove soproge. Tam bo ostal tako dolgo, kolikor bo zahtevalo zdravje soproge, nakar se zopet vrne v Zagreb.

Prisilno bivališče Pribičevića. Službena agencija »Avala« je izdala naslednje uradno obvestilo: »G. Svetozar Pribičević, minister v pokoju, je prispel pred dvema dnevoma iz Zagreba v Beograd. Zaradi protizakonitih postopkov g. Pribičevića je uprava mesta Beograda (policijska direkcija) izdala odlok, ki je bil včeraj sporočen g. Pribičeviću: da se mu odreja za mesto svobodnega bivanja Brus blizu Kruševca. G. Pribičević je v spremstvu svoje hčerke in enega svojih prijateljev včeraj odpotoval z avtomobilom v omenjeni kraj.«

Zopet smrtno ponesrečen motociklist. Na binkoštno nedeljo, sta se peljala na motorju iz Domžal proti Ljubljani uradnik Mirko Vrhunc in zobotehnik Drago Jamrek. Pri vasi Želodnik sta se zaletela v dva kolesarja, ki sta privozila nasproti. Učinek je bil strahovit. Vrhunc je priletel z glavo v obcestni kamen in si glavo razklal. Po par minutah je umrl. Jamreka so težko poškodovanega odpeljali v bolnico. Biciklista sta le lahko ranjena, dočim sta kolesi popolnoma zdrobljeni.

Izseljeniška kvota za Ameriko je letos zvišana za našo državo od 671 na 847 oseb. Ministrstvo za socialno politiko bo rešilo najprej prošnje onih žen in otrok, katerih možje in očetje so že v Ameriki.

Obravnava proti Puniši Račiću je določena za 27. maja. Njegovi zagovorniki, katerih je 35, so se pričeli, čimbolj se bliža čas obravnave, živahno gibati. V zadnjem času so predlagali celo vrsto novih prič, ki se jih naj bi zaslišalo. Puniša je skušal pridobiti tudi znamenitega francoskega advokata Moro Giffierija, toda sodišče je vse te predloge odklonilo. Radićeva vdova je dobila od beograjskega sodišča poziv, da predloži svoje odškodninske zahteve. Gospa Marija Radić je odgovorila na ta poziv z obširnimi pismom, v katerem izjavlja, da ji njeno bol in izgubo ne more nobena odškodnina nadoknaditi.

Seja odbora Zveze slovenskih agrarnih interesentov. Na zadnji odborovi seji se je sklenilo dati pobudo za ustanovitev posebne zadruge, ki bo imela namen podpirati notranjo kolonizacijo potom nakupa večjih kompleksov zemljišč ter jih nato razparcelirati po potrebah interesentov. Z rastočo industrijalizacijo Slovenije je potreba po ustanavljanju takozvanih bajtarskih domov čim dalje večja potreba. Da se tem kmetiskim plastem pomaga do lastnega doma, je nujna potrebna gospodarska organizacija, ki se bo pečala samo s to nalogo. Ker je večina agrarnih interesentov na tem, da si še kosček zemlje dokupi, ali zgradi svoj dom, je smatral odbor Zveze slovenskih agrarnih interesentov za potrebno, da dá tudi v tej smeri ustvarjajoče pobude, ki naj pomagajo revnim kmetiskim slojem do boljšega življenja.

Prekmurci v srečo Slovenije. Za binkošne praznike je napravila velika skupina kmetškega ljudstva iz Slovenske Krajine izlet v Ljubljano in na Brezje. Potovanje je bilo združeno s proslavo desetletnice osvobođenja Slovenske Krajine izpod madžarskega jarma. Ljubljana je bila za časa njihovega prihoda v zastavah. Na kolodvoru jih je sprejela velika množica meščanstva s predstavniki oblasti na čelu. V torek so položili na spomenik največjega slovenskega pesnika Prešerna lep lavorjev venec.

Angleške parlamentarne volitve se vrše 30. maja t. l. Parlament šteje 650 poslanskih mest. Angleške stranke so postavile 1718 kandidatov za ta poslanska mesta in sicer konzervativna 588, delavska 566, liberalci 506 in 27 kandidatov odpade na ostale stranke. Ženskih kandidatov je med temi 67.

Sv. Martin na Pohorju. Da si ne bo kdo mislil, da smo Pohorčani in šmarski farani vedno zaspani, se moramo oglasiti v našem priljubljenem »Kmetiskem listu« in sporočiti najnovejšo novico. Tukaj se je poročil posestnik Janez Pregl z gospodično Nežiko Črešnjakovo, posestnikovo hčerko v Oslu. Na svatbi je bilo zelo prijetno in veselo. Godba šmarske požarne bramborje nam je muzicirala in krajšala čas. Tako živimo na visokem Pohorju. Denarja nimamo nič, dolgovi pa veliko. Sedaj se nam je komaj malo zboljšalo vreme in zasijalo toplejše solnce. Zimo smo imeli hudo in vendar smo jo pretolkli. Drugič se oglasi mo še z več novicami.

Zeppelinova pot in povratek. Pretekli teden se je dvignil v zrak veliki vođač zrakoplov Zeppelin in nameraval odpotovati drugič v Ameriko. Vzel je s seboj 20 potnikov in zelo veliko pošte. Lepo se je dvignil in brez težav plul čez Nemčijo, Francijo in Španijo. Ko je prispel do Gibraltarja, na skrajni točki južne Španije in bi moral kreniti na pot preko Atlantskega morja, je opazil komandant zrakoplova, da se je pokvaril en motor. Vsled te poškodbe ni mogel nadaljevati vožnje, ampak se je vrnil in v hudi borbi z vetrovi pristal pri francoskem mestu Toulon.

Slovesnosti v Bolgariji. Bolgarska vlada je priredila prošle dni velike svečanosti v proslavo tisočletnice carja Simeona, ki je organiziral v prvi polovici desetega stoletja mogočno bolgarsko državo skoro čez cel Balkan in se pripravljala na vojsko s silno bizantinsko državo, ki je imela svoj sedež v Bizancu, današnjem Carigradu. Istočasno s to proslavo je pa združena tudi petdesetletnica osvobođenja bolgarskega naroda izpod turškega jarma.

Milijonar — vodja razbojnikov in tatov. V rumunskem mestu Braili so aretirali najbogatejšega trgovca Zaharijo Zafru, ker so mu oblasti prišle na sled, da je vodil dobro organizirano roparsko in vlomilsko tolpo. Ukradeno blago je spravljaval v veliko skladišče in prodajal. V par letih je postal milijonar. Pri preiskavi mu je oblast vse premoženje zasegla.

Izlet Bolgarov na Češkoslovaško. V prihodnjih dneh odpotujeta na Češkoslovaško dve večji skupini Bolgarov. Ena skupina bo sestavljena iz industrijcev in trgovcev ter bo obiskala vsa večja industrijska mesta, v drugi skupini bodo pa kmetje, ki si bodo ogledali vzorno in napredno češkoslovaško kmetijstvo.

Strahovita poplava Volge. Največja ruska reka Volga je zadnje dni silno narasla in je na večih mestih izstopila iz struge. Poplavila je okrog 300 vasi. Mnogo hiš je porušenih in skoro vsa setev na poplavljenih mestih uničena. Ljudje so morali zapustiti domove in se zateči v kraje, ki niso bili poplavljeni. Sovjetske oblasti so mobilizirale vse moške od 18. do 40. leta iz poplavljenega ozemlja. Uporabljali jih bodo za pomoč nesrečnemu prebivalstvu in za napravo nasipov.

Trocki prestopil v turško vero. Bivši boljševiški diktator Lev Trocki, po rodu žid, živi kot izgnanec na krasnem otočju Kučuk blizu Carigrada. Ker je prišel s svojimi svobodomiselnimi nazori v nasprotje s predpisi judovske vere, so ga končno judovski duhovniki izključili iz cerkve. Trocki kljub temu ni hotel ostati brezverec. Te dni je poklical k sebi turškega duhovnika in ga naprosil, da ga podučijo o temeljnih resnicah muslimanske vere in ga sprejme v turško cerkev.

Boljševiška nedelja. Ruski listi javljajo, da so sovjeti v Stalingradu ob Volgi proglasili sredo za nedeljo, dosedanja nedelja pa postane delaven dan.

Požar v ameriški bolnici. V clevelandski bolnici je iz doslej nepoznatih vzrokov eksplodiral rezervar za kisik. Takoj po eksploziji je izbruhnil požar in ogenj je objel hipoma celo poslopje. V bolnici se je ta čas nahajalo 306 bolnikov. Po hodnikih je nastala strahovita panika. Vsled silne vročine so bolniki, ki so se hoteli rešiti, cepali kakor muhe po tleh in so bila trupla mrtvih kar nakopičena. Ker so se med požarom razvijali še silno strupeni plini, je bila reševalna akcija popolnoma onemogočena, dokler niso prišli reševalci s plinskimi maskami. Število mrtvih znaša 150 oseb, deloma ožganih in deloma zastrupljenih. Smrt je dohitela v bolnici tudi več zdravnikov in strežnic. Nad sto je težje in lažje ranjenih. Rešiti so mogli edino bolnike iz pritličja in prvega nadstropja, dočim iz višjih nadstropij so skoro vsi žalostno končali.

Potres v Turčiji. V turškem kraju Soušehri je strahovit potres porušil 950 hiš. Mnogo je tudi človeških žrtev.

Proslave združitve Erdelja z Rumunijo se je udeležilo v Alba Juliji nad 200.000 ljudi. Proslavi so prisostvovali člani kraljeve rodbine in celokupna vlada. Slavnostni govor je imel predsednik kmetijske vlade Maniu.

Za izgubljenimi Italijani. Te dni je odpotovala proti Severnemu ledenemu morju posebna italijanska ekspedicija, katera bo iskala del zgubljene posadke iz Nobilevega zrakoplova, ki se je ponesrečil na Severnem tečaju. Verjetnost, da bi jih našli, je zelo majhna. Tudi, ako dobe za njimi sledove, je gotovo, da ponesrečenci niso več živi.

Zakon za napredovanje kmetijstva. Italijanska vlada je izdelala nov zakon, s katerim bo skušala dvigniti kmetijsko proizvodnjo italijanskega kmeta. Zakon bo posebno pospeševal obdelavo zemlje s stroji. Kmetje, ki se bodo posluževali takega obdelovanja zemlje, bodo dobro nagrajeni. Za nagrade je namenila vlada dva milijona lir.

Konkurenčna tekma harmonikarjev. Z ozirom na mnoga vprašanja sporoča uprava Ljubljanskega velesejma, da se tekma ne vrši ob predstoječem velesejmu, ampak ob jesenski prireditvi »Ljubljana v jeseni«, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra t. l.

Privilegirana agrarna banka.

Leta 1925 ustanovljena »Direkcija za kmetijski kredit« se ni obnesla, ker na eni strani država ni mogla vplačati obljubljenih 500 milijonov dinarjev, na drugi strani pa ta od zgoraj predpisana na pol državna organizacija ni mogla izpodrinuti cvetočega samopomočnega združništva. Zato so mero-dajni činitelji kmalu po ustanovitvi Direkcije za kmetijski kredit začeli razmišljati o boljšem načinu rešitve vprašanja kmetijskega kredita. Vendar pod meščansko-kapitalističnimi režimi, ki so vladali zadnji dve leti, ni prišlo do rešitve, ker se ni dalo združiti interesov vladajočih meščanov z interesi kmetov. Šele pretečeni mesec je bila izvršena delna reforma z ustanovitvijo

Privilegirane agrarne banke

in ukinitvijo »Direkcije za kmetijski kredit« kot centrale. Organizacija banke, ki je delniška družba, bo v glavnem sledeča:

Glavnica znaša od začetka 300 milijonov dinarjev, ki se pozneje lahko zviša na 1000 milijonov. Razdeljena je na delnice po 500 dinarjev, ki se morajo vplačati v štirih enakih obrokih v času od junija tega leta pa do konca marca prihodnjega leta. Na glavnico vplača država 120 milijonov dinarjev s tem, da izroči banki denar, ki ga je že dala bivši »Direkciji za kmet. kredit«, dalje vplača Državna razredna loterija 20 milijonov, Narodna banka 20 milijonov, Državna hipotekarna banka 20 milijonov, Pošt. hranilnica 20 milijonov, ostalih 100 milijonov pa naj vplačajo kmetijske zadruge in njih zveze, banke, oblastne samouprave ter zasebniki.

Namen banke je, da daje kratkoročne in dolgoročne kredite kmetovalcem, kmetijskim zadrugam, agrarnim zajednicam in podobnim kmetijskim družbam za nakup zemlje, za postavljanje kmetijskih zgradb, za melioracije, za nabavo gospodarskih potrebščin, za pospeševanje združnega kmetijskega obrta in za olajšanje njih izvoza.

Za zavarovanje posojil zahteva banka od dolžnikov menice ali zadolžnice, ki jih podpiseta poleg dolžnika še dva dobra poroka, ali vknjižbo na nepremičnine dolžnikov (in porokov).

Zaradi pomnožitve obratne glavnice sprejema banka hranilne vloge in najema posojila na zastavne liste in ostale načine garancije.

Upravljanje banke. Banko upravlja upravni odbor, sestojec iz 15 oseb, od katerih jih postavi vlada 8, delničarji pa 7. Njega kontrolira nadzorni odbor, ki sestoji iz 7 članov, od katerih postavi 2 vlada, 5 pa jih volijo delničarji. Vsako leto enkrat se sestanejo vsi delničarji na občni zbor, na katerem volijo in (po potrebi) odstavljajo navedeno število članov upravnega in nadzornega odbora, sklepajo o računskem zaključku, spreminjajo pravila itd. Na občnem zboru imajo delničarji na vsakih 10 delnic po 1 glas.

Iz vsakoletnega dobička izplačuje banka najmanj 6% dividendo ali obresti na delnice ter nagrade članom upravnega in nadzorstvenega odbora. Ostanek se steka v rezervni fond.

Državno nadzorstvo nad banko vrši komisar, ki ga postavi kralj.

Banka je prosta vseh davkov in taks. Država jamči za vse hranilne vloge pri banki, za deležno glavnico in za 6% dividendo na delnice.

Banka prevzame takoj po ustanovitvi vse posle »Direkcije za kmetijski kredit«, ta pa se ukine. Odredbe zakona o kmetijskem kreditu iz leta 1925, kolikor veljajo za krajevne in oblastne zadruge, ostanejo še dalje

v veljavi. Prav tako ostanejo tudi vse doslej ustanovljene zadruge za kmetijski kredit in se lahko še dalje ustanavljajo nove.

Kakor je razvidno, je razlika med bivšo direkcijo in novo banko ta, da niso več izključene stare samopomočne zadruge in da morajo del glavnice vplačati državni in privatni zavodi.

Slovensko kmetijstvo in zadružništvo bo imelo od banke še manj koristi kakor jo je imelo od bivše direkcije, to se pravi nikakih. Če je bil že kredit direkcije, ki je imela državni denar brezobrestno na razpolago, dražji kakor pri naših starih kreditnih zadrukah, bo pri banki še dražji, ker bo morala ona sama plačati od njega najmanj 6% obresti. Ker je računala direkcija 6 do 10% obresti od posojil, bo računala banka 12 do 16%, tedaj precej več kakor naše posojilnice. Pač pa bo koristila kmetom v ostalih delih države, kjer ali kredita sploh ne morejo dobiti ali pa morajo plačati od njega 18 do 120 odstotkov obresti. Zaradi tega tudi ni pričakovati od strani slovenskega zadružništva in kmetijstva posebnega zanimanja za nakup delnic in za zastopstvo v upravi banke.

Odločujoč činitelj v banki bo država, ker bo ona postavljala nad polovico članov upravnega odbora in bo udeležena z dvema tretjinama kapitala, zakaj Poštna hranilnica, Drž. razredna loterija in Državna hipotekarna banka so državne ustanove.

Zastopniki starega slovenskega zadružništva so ob priliki konference v Beogradu v dnevih od 11. do 14. t. m. ugotovili, da v zakonu predvidena ureditev banke ne odgovarja potrebam slovenskega kmetijstva in zadružništva ter v posebni spomenici na kralja in kmetijskega ministra predlagali, na kak način naj se vsaj v pravilniku in pravilih banke bolj upoštevata te interese.

Končno je treba priznati, da so pri tej reformi odstranjene tendence, po katerih je bila prejšnja organizacija na eni strani naperjena proti staremu samopomočnemu zadružništvu, na drugi strani pa naj bi služila tedaj vladajočim kapitalističnim strankam.

F. T.—k.

Za vinarski kongres in občni zbor Vinarskega društva za Slovenijo v Krškem, ki se vrši v dneh 25., 26. in 27. maja t. l., je polovična vožnja dovoljena za osebne in brzovlake, izvzemši orient-ekspresa, za čas od 22. do 30. maja. Vsak udeleženec vzame na svoji domači postaji cel vozni listek, žigosan z mokrim žigom dotične postaje. Ta vozni listek velja tudi za povratek, ako se izkaže s potrdilom, da se je udeležil kongresa in občnega zbora. Radi tega voznega listka na postaji Videm—Krško ne oddajte, na občnem zboru pa zahtevajte tozadevno potrdilo. Razpored kongresa je bil objavljen v dnevnem časopisu in v društvenem glasilu v Naših goricah. Vinogradniki, udeležite se vinarskega kongresa občnega zbora Vinarskega društva v obilnem številu.

Tečaj Jugoslovanske gasilske zveze. — V soboto in nedeljo dne 11. in 12. maja je priredila Jugoslovanska gasilska zveza gasilski tečaj, ki je imel namen teoretično in praktično izobraziti gasilce in jim razkazati postopanje in ravnanje z najmodernejšim gasilskim orodjem. Tečaj je vodil starosta JGZ g. Josip Turk. V soboto so se vršila razna predavanja, v nedeljo pa praktične vaje. Tečaj je lepo uspel in so gasilci v vsakem oziru mnogo pridobili.

III. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Žalec v Savinjski dolini, dne 15. maja 1929. Vlažnotoplo vreme minulih dni je sicer nekoliko oviralo delo v hmeljskih nasadih, vendar je pa isto zelo pospeševalo razvoj rastline. Se-

daj se odstranjujejo nepotrebni poganjki, ostali se pa napeljujejo in privezujejo. V zgodaj obrezovanih nasadih so trte že do 1 m visoke. Iste so krepke, vendar so skoro povsod napadene po bolhačih, ki jim pa dose-daj niso znatno škodovali. Govori se o pred-prodaji hmelja po 18—20 Din za 1 kg. — Društveno vodstvo.

Največja razstava poljedelskih strojev in orodja. — Že lanskoletna jesenska jubilejna kmetijska razstava na Ljubljanskem vele-sejmu je prikazala obsežno razstavo poljedelskih strojev in orodja. Letošnja razstava kmetijskih strojev na velesejmu od 30. maja do 9. junija pa bo lanskoletno še znatno prekosila. Razstavljeni bodo vsakovrstni stroji, od preprostega do najbolj dragega in za vse vrste gospodarstva. Nudena bo velika izbira poljedelskega orodja in strojev za mlekarstvo. Večina strojev, ki bodo obsegali približno 2000 m² razstavnega prostora, bo v obratu. Razstave se udeležijo domače tvrdke in one iz inozemstva, zlasti Češkoslovaške, Avstrije, Nemčije, Ogrske, Francije, Amerike, Švedske, Danske. Poljedelske stroje razstavi 12 tvrdk, poljedelsko orodje 16 tvrdk, male bencinske motorje za pogon strojev 3 tvrdke, stroje za mlekarstvo 4 tvrdke. Vsak imetnik velesejmske legitimacije, ki stane Din 30.—, ima pravico do polovične vožnje po železnici. Naročite legitimacije pri razprodajalcih ali direktno pri velesejmskem uradu v Ljubljani. Dopisnica zadostuje. Zamorete pa kupiti tudi navadno vstopnico za enkratni vstop po 10 dinarjev. Kmetovalce opozarjamo, da so razstavljeni na velesejmu najrazličnejši predmeti. Naj omenimo samo še zvonove, gasilsko orodje, jermenarske izdelke, verige, različne vozove, bicikle, obleke, čevlje, sirarske izdelke, plemensko perutnino, domače zajce itd.

Šolska vodstva, pozor! Letošnji Ljubljanski velesejem se vrši od 30. maja do 9. junija in pada torej še v šolsko leto. Šolska vodstva, posebno ona na deželi, naproša Uprava ljubljanskega velesejma, da naj svoje majske izlete uredijo tako, da si bo mladina v zvezi z izletom zamogla ogledati tudi velesejem. Na velesejmu bo zbrano prilično vse, kar zamore zanimati tudi mladino in dvigati njen narodni ponos. Kajti večino razstavljenih predmetov je ustvarila slovenska roka in slovenski um. Razlaga pod vodstvom strokovnega učiteljstva bo mladini v največjo korist.

Poziv. Blizu se doba velikih prireditev. Najrazličnejša stanovska, kulturna, gospodarska in dobrotna združenja uporabljajo poletni čas za to, da na velikih zborovanjih, anketah in konferencah, izletih in shodih poglobljajo svoj program, utrjujejo stanovsko zavednost in širijo svoje kulturne, gospodarske in socialne težnje. Zbirajo sile, da jih utrjujejo v borbenosti in vztrajnosti, da obujajo vero v svoje ideale in ji z novimi sredstvi iščejo novih potov širjenja. Volja in teženja za napredkom je razvita pri nas do močne višine. Nestropno iskanje novih potov, ustvarjanje novih in združevanje razmetanih sil v močne bojne vrste označujejo našo življenjsko silo in so dokazi, da je nad nami bodočnost svetlejša od preteklosti in boljša od sedanjosti. Naša volja in teženja za napredkom se v efektu in praktično zrcali v razvoju in stanju našega kulturnega in materialnega gospodarstva. Ljubljanski velesejem je viden in osredotočen izraz razvoja in stanja našega materialnega gospodarstva. Tu se steka rezultanta naših kulturnih, gospodarskih, socialnih in političnih komponent. Udeleževanje in ustvarjanje stanovskih organizacij, kulturnih združenj, socialno političnih stremeljenj v narodu kažejo svoj koristni uspeh in učinek v stanju naše industrije, trgovine in obrti. Tukaj je vidna naša kultura, naša socialna politika, naša socialno-higijenska prizadevanja. Brez kulture, brez socialne politike ni industrije; brez industrije ni kulture in ne drugih izrazov narodovega, duševnega in etičnega udejstvovanja. Ta ozka vez in medsebojna notranja odvisnost med industrijo, trgovino in obrtjo ter med našimi najrazličnejšimi stanovskimi, kulturnimi in gospodarskimi prostimi združenji mora biti dokumentirana tudi zunanje vidno. Zato je nujno potreba in v korist stvari sami, da se ob času razkaza našega materialnega gospodarstva ob priliki IX. Ljubljanskega velesejma v dneh od 30. maja do 9. junija vrše istočasno tudi vse druge naše velike prireditve stanovskega, kulturnega, sportnega itd. značaja. Svet naj vidi vse komponente našega ustvarjanja zbrane v eni mogočni vrsti, da se bo delu naših rok in našega razuma, naši kulturi in našemu gospodarstvu

klanjal. Zato ne cepimo moči in pokažimo se v celoti. In zopet je za to najlepša prilika čas letošnjega Ljubljanskega velesejma. Naprošajo se vse organizacije, društva, zveze, udruženja itd., da se temu vabilu odzovejo in svoje glavne prireditve postavijo v dobo letošnjega velesejma. Cenjena obvestila naj se blagovolično poslati uradu velesejma v Ljubljani.

Orientalsko sodstvo.

Pri nas se pravda radi kake malenkosti vleče mesece in mesece, vse drugače pa se sodi v Orientu. Tam velja »zob za zob«. Ako kdo koga umori, morilca izroče sorodnikom umorjenega, ki ga umore na isti način kot je bil umor izvršen. Zakonodajalec Šerif Raisuli v Afriki ni delal dolgih pravnih, tatu je kratkoma odsekal roko in potem pomočil v razbeljeno olje, da se je kri ustavila. Izdajalcem je dal zažgati oči z razbeljenim denarjem. Nekoč so ujeli šerifovega najhujšega nasprotnika Musu Hameda. On pa jim je ušel in se zatekel v hišo Raisula, kjer je bil popolnoma varen, zakaj kot gostu se mu ni smelo nič žalega zgoditi. Črez dan so mu stregli, po noči pa so mu nanosili v spalnico odsekane glave njegovih prijateljev, da bi bil saj nekoliko kaznovan, zakaj orientalec se boji najbolj duhov.

Nezvesto ženo živo pokopljejo ali jo pa bičajo do smrti. V Perziji omotajo tatove v glino in jih postavijo ob cestah. Izdajalcem odrežejo jezik. Zakonolomstvo, ali če se žena zoperstavi možu, ali sin očetu, se kaznuje z zadavljenjem. Izvršenje kazni nad ženo se prepušči možu. Prej je na smrt obsojeni na Kitajskem lahko dobil namestnika in marsikateri delavec je žrtvoval svoje življenje za mal denar samo, da bi rešil svojo družino pred stradanjem.

V Asiriji razbojnika pokopljejo skupno z žrtvijo v grob, ki ima pa nekaj zraka in jedila. Ako je razbojnik po enem tednu še živ, je nedolžen, drugače je pa kriv. Navadno je mrtev, ker umre od strahu pred duhom.

V Abesiniji ne moreta biti za isti zločin dva umorjena. Če je bil umorjen nedolžen, pravi krivec potem lahko prizna zločin, ne da bi se mu kaj zgodilo.

Dober odgovor.

Mojzes Silberstein: »Kako vam gre, milostivi gospod? Dobro, kaj ne? Kaj je kaj novega, milostivi gospod?«

Mikoš (nejevoljen): »Danes bodo v Jeruzalemu sežgali osla in žida.«

Mojzes Silberstein: »To je dobro, da nisva tamkaj, milostivi gospod.«

Tržne cene.

Cene so v dinarjih.

Žitni in drugi prideški:			
pšenica	1 q	295.—	do 325.—
ra	1 q	295.—	do 325.—
ječmen	1 q	315.—	do 350.—
oves	1 q	300.—	do 350.—
proso	1 q	290.—	do 350.—
koruza (nova, sušena)	1 q	325.—	do 350.—
ajda	1 q	280.—	do 350.—
fižol, ribničan	1 q	850.—	do 900.—
krompir	1 q	200.—	do 250.—
Seno in slama:			
sladko seno	1 q	170.—	do 175.—
kislo seno	1 q	125.—	do 150.—
slama	1 q	80.—	do 100.—
Goveja živina:			
vol I.	žive teže 1 kg	9.—	do 11.—
vol II.	žive teže 1 kg	8.50	do 10.—
vol III.	žive teže 1 kg	7.75	do 9.—
telea	žive teže 1 kg	11.—	do 15.—
Prašiči:			
6—8 tednov stari	komad	200.—	do 300.—
3—4 mesece stari	komad	350.—	do 450.—
5—7 mesecev stari	komad	480.—	do 550.—
debeli	žive teže 1 kg	10.—	do 12.50
debili	mrtve teže 1 kg	16.—	do 17.—
Perutnina:			
piščanec	komad	15.—	do 25.—
kokoš	komad	25.—	do 45.—
Mleko, maslo, sir, jajca:			
mleko	1 lit.	2.50	do 3.50
smetana	1 lit.	12.—	do 14.—
čajno maslo	1 kg	44.—	do 60.—
surovo maslo	1 kg	40.—	do 48.—
bohinski sir	1 kg	34.—	do 40.—
sirček	1 kg	5.—	do 10.—
jajce	komad	1.—	do 1.25
Kurjota:			
trda drva	1 m ³	125.—	do 180.—
mehka drva	1 m ³	70.—	do 100.—

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Stritarjeva ulica št. 2

(vokal Pred škofijo 1, nasproti magistrata)

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkulantnejših pogojih.

Levoručni „FLACHSTEP“ Cylinder

Znano je, da so najprečiznejše izdelani samo
ŠIVALNI STROJI
znamke

Grifzner in Adler
za dom, obrt in industrijo

Večletna garancija.

Ugodni plačilni pogoji le pri

Josip Petelinc

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Cez 30 let staro pošteno podjetje
pri

„Češniku“

Ljubljana, Lingarjeva ulica

Najboljši nakup dobrega in trpežnega blaga za ženske in moške obleke.

Sukno, štofi, kamgarni
samo češko in angleško.
Prepričajte se!
Oglejte si zalogo!

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 15

V vsakem kraju iščemo zastopnike

za prodajo šivalnih, pletilnih in pisalnih strojev, koles itd. - Zelo dobri pogoji. - Ponudbe na „CENTRA“ Ljubljana. Poštni predal 248.

Kmetje!

Podpirajte trgovce, ki oglašajo v našem listu!

Laneno olje, firnež, emajlne in ostale lake, oljnate barve

in vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ-ZANKL, d. z o. z. tovarne olja, firneža, laka in barv
Ljubljana-Medvode. Lastnik Franjo Medić.

Podružnica Maribor - Novi Sad.

BLAGO
za ženske obleke, svilone
velonene in perilino, sadnje
zavosti — češkega izvora
Velika izbira,
malo solidne cene
L. MIKUŠ „PUŠT“
Ljubljana

EKONOM

osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7
ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), čilski soliter, apneni dušik i. dr.

Semena: lucerno, domačo deteljo, travna semena, semensko peso, češki semenski oves, grašico i. dr.

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni franko vsaka postaja.

Modni kamgarni
sporčni ševji
za ženske obleke.
Velika izbira,
ugodne cene.
L. MIKUŠ „PUŠT“
Ljubljana

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

Brzjav: »Kmetški dom« Telefon 2347

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,
pri trimesečni odpovedi po 7½%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poročtvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12½ in od 3 — 4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12½.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, pritličje, poleg stolne cerkve.